

**"धारावी पुनर्विकास
योजना" हा अत्यावश्यक
नागरी प्रकल्प म्हणून
घोषित करण्याबाबत.**

महाराष्ट्र शासन,
गृहनिर्माण विभाग,
शासन निर्णय क्र.झोपुयो.२००७/प्र.क्र.५४/झोपसू-१अ,
मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ११ सप्टेंबर, २००७

वाचा : शासन निर्णय,गृहनिर्माण विभाग,क्र.झोपुयो.२००३/प्र.क्र.१८९/झोपसू-१अ,दि.४.२.२००४

प्रस्तावना :

धारावी ही आशिया खंडातील व मुंबई शहरातील सर्वात जुनी व मोठी झोपडपट्टी असून आतापर्यंत सदर झोपडपट्टीचा पुनर्विकास झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण यांचेकडून टप्प्याटप्प्याने होत आहे. तथापि नागरी सुविधा व इतर पायाभूत सुविधा योग्य रितीने उपलब्ध होत नसल्यामुळे सदरच्या सुविधांचा विकास योग्य रितीने व्हावा या दृष्टीकोनातून, धारावीतील संपूर्ण झोपडपट्टीचा विकास एकत्रितरित्या करण्याचे शासनाने ठरविले असून, त्यानुषंगाने दि.४.२.२००४ च्या शासन निर्णयान्वये धारावी पुनर्विकास योजनेच्या रु.५,६००/- कोटीच्या अपेक्षित खर्चाच्या प्रस्तावास मान्यता दिलेली आहे. झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनेच्या निकषानुसार झोपडपट्टीवासियांचे आहे त्याच ठिकाणी पुनर्वसन करण्यात येणार आहे.

२. धारावी पुनर्विकास योजनेसंबंधी दि.४.२.२००४ च्या शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने, विकास नियंत्रण नियमावली १९९१ मधील काही नियमांमध्ये सुधारणा करून नवीन नियमाचे प्रारूप दि.२१.१.२००७ रोजी प्रसिध्द करण्यात आले आहे. झोपडपट्टी पुनर्विकासासाठी झोपडीधारकांच्या पात्रतेचा निकष दि.१.१.१९९५ किंवा त्यापूर्वीच्या मतदारयादीत ज्यांची नावे आहेत व जे आजमितीस सातत्याने त्या झोपडपट्टीमध्ये निवास करीत आहेत, ती व्यक्ती पात्र असल्याबाबतची तरतूद विकास नियंत्रण नियमावलीतील नियम क्र.३३(१०)(अ) मध्ये करण्यात आली आहे. विकास नियंत्रण नियमावलीतील फेरबदलाबाबत जनतेकडून सूचना व हरकती मागविण्यात आल्या होत्या. त्यानुसार मोठ्या प्रमाणावर हरकती व सूचना प्राप्त झाल्या आहेत. व त्यावर उचित कारवाई सुरु आहे.

३. महाराष्ट्र शासनाने यापुर्वी मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प (एमयुटीपी),मुंबई नागरी पायाभूत सुविधा प्रकल्प (एमयुआयपी), मिठी नदी विकास व संरक्षण प्रकल्प व मुंबई आंतरराष्ट्रीय विमानतळाचे विस्तार व आधुनिकीकरण योजनांच्या विकास कामांमुळे बाधित होणा-या झोपडपट्टीवासियांच्या बाबतीत एक विशेष पुनर्वसन धोरण म्हणून दि.१.१.२००० ही तारीख पुनर्वसन योजना पात्रतेसाठी निश्चित करण्यात आली आहे.

४. धारावी हे मुंबई व मुंबईची उपनगरे यांना जोडणारे पूर्व पश्चिम पसरलेले १७४ हेक्टर क्षेत्रफळाचे मध्यवर्ती ठिकाण असून मुंबईतून सुरु होणा-या राष्ट्रीय महामार्गाच्या समीप तसेच मध्य रेल्वे, पश्चिम रेल्वे आणि हार्बर रेल्वे या तिन्हीही लोहमार्गांना संलग्न असे आशिया खंडातील सर्वात मोठ्या झोपडपट्टीचे ठिकाण आहे. तसेच लघुउद्योग व त्यांना पूरक असा माल तयार करणारे औद्योगिक केंद्र असून, ते बांद्रा-कुर्ला कॉम्प्लेक्सच्या जवळ आहे. धारावी

पुनर्विकास प्रकल्पाच्या विकासासाठी आंतरराष्ट्रीय स्तरावर स्वारस्य देकार (एक्सप्रेसन ऑफ इंटरेस्ट) मागविण्यात आले आहेत. केंद्र शासनाने मुंबई हे आंतरराष्ट्रीय व्यापार केंद्र करण्याबाबत घोषणा केली आहे. मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली दि.२५.७.२००७रोजी झालेल्या उच्चस्तरीय सचिव समितीच्या बैठकीत धारावी पुनर्विकास योजना हा अत्यावश्यक नागरी प्रकल्प (Vital Public Project) म्हणून घोषित करण्याबाबत शिफारस करण्यात आली आहे. या सर्व पार्श्वभूमीवर राज्य शासनाने जाहीर केलेल्या धारावी पुनर्विकास योजनेचे आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील महत्व व त्यानुषंगाने त्याची सुलभरितीने अंमलबजावणी होण्याच्या दृष्टीने सदर योजना हा अत्यावश्यक नागरी प्रकल्प (Vital Public Project) म्हणून घोषित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

धारावी पुनर्विकास योजनेचे महत्व व सुलभ रितीने अंमलबजावणी होण्याच्या दृष्टीने सदर योजना ही अत्यावश्यक नागरी प्रकल्प (Vital Public Project) म्हणून घोषित करण्यास शासन मान्यता देत आहे.

सदर शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संगणक संकेतांक २००७०९११५२१०८००१ असा आहे.

महाराष्ट्र राज्याचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने,

सही/-

(स्वा. शि. क्षत्रिय)

प्रधान सचिव, गृहनिर्माण विभाग.

प्रति,

मा.राज्यपाल यांचे सचिव,

मा.मुख्य मंत्री यांचे प्रधान सचिव,

मा.राज्यमंत्री (गृहनिर्माण) यांचे खाजगी सचिव,

मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,

मा.अपर मुख्य सचिव (नगरविकास), नगरविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

मा.प्रधान सचिव, (वित्त विभाग), मंत्रालय, मुंबई-३२,

मा.आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, महापालिका मार्ग, मुंबई,

मा.प्रधान सचिव (नगरविकास), नगरविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

मा.सचिव (प्रशासकीय पुनर्रचना व विशेष प्रकल्प), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

उपाध्यक्ष व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरण, गृहनिर्माण भवन, मुंबई

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण, गृहनिर्माण भवन, वांद्रे (पूर्व), मुंबई-५१

विशेष कार्य अधिकारी, धारावी विकास प्रकल्प, झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण, वांद्रे (पूर्व), मुंबई-५१

महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर,

जिल्हाधिकारी, मुंबई शहर, जुने जकात घर, मुंबई,

अपर जिल्हाधिकारी, मुंबई शहर, जुने जकात घर, मुंबई,

अपर जिल्हाधिकारी, (अति./निष्का), पश्चिम उपनगरे, मुंबई,

अपर जिल्हाधिकारी, (अति./निष्का), पूर्व उपनगरे, मुंबई,

सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

सर्व उप सचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, गृहनिर्माण विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

निवड नस्ती/झोपसू-१अ, गृहनिर्माण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.